

Міністерство освіти і науки України
Уманський національний університет садівництва
Академія імені Якуба з Парадижу в Гожові Великопольському

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ
МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЇ «ФІЛОСОФІЯ САДУ І САДІВНИЦТВА В
СВІТОВІЙ КУЛЬТУРІ; ДЖЕРЕЛА ТА НОВІТНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ»

Умань – 2021

УДК 1:712:378

Ф 52

Рецензенти

Карасевич А. О., кандидат філософських наук, професор (Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини);

Мудрак Р. П., доктор економічних наук, професор (Уманський національний університет садівництва);

Комісаренко Н.О. кандидат педагогічних наук, доцент (Уманський національний університет садівництва)

Редакційна колегія:

Машковська Л.В., кандидат юридичних наук, доцент (головний редактор);

Шатохін А.М., доктор соціологічних наук, професор;

Ямчук П.М., доктор філософських наук, професор, академік НАН ВО України (відповідальний секретар);

Коваленко-Чукіна І.Г., кандидат історичних наук, доцент.

Ухвалено на засіданні Вченої ради Уманського національного університету садівництва протокол № 6 від 27.04.2021 року.

«Філософія саду і садівництва в світовій культурі: джерела та новітні інтерпретації»: збірник наук. статей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції / М-во освіти і науки України, Уманський НУС [та ін.]. Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2021. 160 с.

Збірник наукових статей містить матеріали V Міжнародної науковопрактичної Онлайн конференції: **«Філософія саду і садівництва в світовій культурі: джерела та новітні інтерпретації»**. Призначений для викладачів, науковців та студентів аграрних вузів.

The collection of scientific articles contains materials of V international scientific and practical online conference: "**Philosophy of the garden and gardening in world culture: sources and newest interpretations**". Designed for teachers, scholars and students of agrarian universities.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	6
ОБДАРОВАНІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА Авраменко О.О.	8
МУСУЛЬМАНСЬКИЙ САД ЯК РЕЦЕПЦІЯ КОРАНУ Арістова А. В.	11
ВЕРХОВИНА – МОЯ МАЛА БАТЬКІВЩИНА: ІСТОРИКО- КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ Бобонич О. В.	16
ПРОБЛЕМИ ДОГОВІРНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ПЕРЕДАЧІ МАЙНА В КОРИСТУВАННЯ Білошкурська З.П.	20
КОРЕЛЯЦІЯ РЕЛІГІЙНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ПРАВОСЛАВНИЙ АСПЕКТ Вергелес К.М.	31
СТОРІНКИ БІОГРАФІЇ ВИДАТНОЇ УМАНЧАНКИ (до 125-річчя від дня народження Н. В. Суровцевої) Гарбар О. П.....	37
РАЙ-САДУ ПОЕЗІЇ Т. ШЕВЧЕНКА «САДОК ВИШНЕВИЙ...» Денисюк О.Ю.....	41
ШЕВЧЕНКО – БОРЕЦЬ З ІМПЕРІЄЮ Доморослий В.І.	48
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ Жмуденко В.О.	51
ВИХОВАННЯ ДОБРОЗИЧЛИВИХ СТОСУНКІВ У ДІТЕЙ В ГРУПОВІЙ ВЗАЄМОДІЇ Журавко Т.В.	54
ВИХОВАННЯ ГУМАНІСТИЧНОГО ІДЕАЛУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У САДІВНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ Крамська З.М.	58

КОНЦЕПЦІЯ МЕТЬЮ ЛІМАНА ПРО «ФІЛОСОФІЮ ДЛЯ ДІТЕЙ»	
Комісаренко Н.О.	64
СОЦІАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ — СВОЄРІДНЕ ВИРАЖЕННЯ ДУХОВНОГО «САДІВНИЦТВА»	
Кожушко Т.В.	66
СУЧАСНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ АГАРНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	
Каричковська С.П.	71
ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	
Коваленко Г.О.	73
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ	
Коваленко-Чукіна І.Г.	76
ВНЕСОК ВІДОМОГО НА ВЕСЬ СВІТ УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО ЛЕВКА ПЛАТОНОВИЧА СИМИРЕНКА У РОЗВИТОК САДІВНИЦТВА	
Костюк М. В.	81
ІННОВАЦІЙНІСТЬ ЯК ОЗНАКА СУЧАСНОСТІ	
Любченко І. І.	85
СТАЛІЙ РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ	
Малюга Л.М.	89
ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ	
Машковська Л.В.	92
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ДІЄВОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН	
Пахольчук І. С.	95
ПАСІКА УМАНСЬКОГО СЕРЕДНЬОГО УЧИЛИЩА САДІВНИЦТВА І ЗЕМЛЕРОБСТВА – ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЦЕНТР РАЦІОНАЛЬНОГО БДЖІЛЬНИЦТВА (До 150 річчя з дня народження Корабльова І. І.)	
Побережець В.С.	101

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	
Поліщук О.С.....	106
ПРОЦЕСИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖАХ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ	
Поліщук О.С.	107
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У ВИЩИХ АГРАРНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	
Поліщук О.А.	115
КОЕВОЛЮЦІЯ ПРИРОДИ І СУСПІЛЬСТВА - СУЧАСНА ЕКОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА	
Стеценко А.В.	118
МОЯ МАЛА БАТЬКІВЩИНА – СЕЛО ШЛЯХОВА: ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ	
Стьопін А. Є.	121
ФІЛОСОФІЯ САДУ В ОБРАЗНОМУ СЛОВІ: ВІД СКОВОРОДИ ДО ЛІНИ КОСТЕНКО	
Таранюк В. І., Шаповалова Т. А.....	129
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА АГРОНОМІВ–ДОСЛІДНИКІВ	
Трофаїла Н. Д.	132
КВІТІННЯ САДУ НЕЗНИКАЮЧИХ ІДЕЙ: З ВІДДАЛЕНОГО МИНУЛОГО – КРІЗЬ МИНУЩІСТЬ СЬОГОДЕННЯ - У ДАЛЕКЕ ПРИЙДЕШНЄ	
Ухто Галіна, Рибчак В. І., Ямчук П.М.	136
СТОЇЦИЗМ – ВЧЕННЯ ПРО ПРИРОДУ І ЛЮДСЬКУ ДОЛЮ	
Шатохін А.М., Вуйченко М.А.	141
ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ ЕКСПОРТНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ ПЛОДОЯГІДНОЇ ПРОДУКЦІЇ	
Шкільний О.О.	146
ПЕДАГОГ – ДБАЙЛИВИЙ САДІВНИК: ІДЕЯ Г. СКОВОРОДИ І СУЧАСНІСТЬ	
Яцюк Ю.А.	150
ВІДІМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	156

Авраменко О.О.

доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ОБДАРОВАНІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

XXI століття – період, в основу якого покладено теорію життєзбереження, століття, яке нівелює світові кордони реалізації інтелектуальної обдарованості. Однак це також і століття, яке здатне започаткувати прагматичне, агресивне використання інтелекту людини.

Питанням обдарованості дітей займається багато психологів. Відомі дослідження в галузі психології творчої обдарованості американців Дж. Гілфорда, П. Торренса, Ф. Баррона, К. Тейлора. На основі ідей психологів Дж. Керрола і Б. Блума їхні послідовники розробили методику навчання обдарованих дітей. Сучасні зарубіжні науковці продовжують поглиблювати теорії класиків.

Проблемі обдарованості присвятили наукові дослідження вітчизняні психологи: Д. Богоявленська, Н. Лейтес, Б. Ананьєв, О. Леонтєв, А. Матюшкін, Н. Шумакова, Е. Щєбланова, И. Аверіна, М. Холодная, Г. Чистякова, Н. Веракса, В. Юркевич, В. Моляко, О. Кульчицька, Я. Пономарьов, Р. Пономарьова-Семенова, О. Музика, І. Карабаєва та ін.

У сучасній психології на основі слова «обдарованість» створено два терміни: «обдаровані діти» і «дитяча обдарованість». О. Савенков терміном «обдаровані діти» позначає особливу групу дітей, що випереджають однолітків у розвитку. Термін «дитяча обдарованість», навпаки, не припускає селекції, а вказує на те, що кожна людина має певний інтелектуально-творчий потенціал.

Відповідно до цього розуміння в психології, а за нею і в теорії освіти, виникають два глобальні завдання:

- розробка основ і створення системи розвитку обдарованих і

талановитих дітей;

- розробка практичних заходів, спрямованих на розвиток розумового потенціалу кожної дитини у сфері освіти.

Питанням обдарованості дітей займається багато вчених. Відомі дослідження в галузі психології творчої обдарованості американців Дж. Гілфорда, П. Торренса, Ф. Баррона, К. Тейлора. На основі ідей психологів Дж. Керрола і Б. Блума їхні послідовники розробили методику навчання обдарованих дітей. Сучасні зарубіжні науковці продовжують поглиблювати теорії класиків.

Слід зазначити, що в самій назві цієї теоретичної моделі Дж. Рензуллі використовує замість терміна «обдарованість» термін «потенціал», який свідчить про те, що ця концепція – своєрідна універсальна схема, застосована для розробки системи виховання і навчання не лише обдарованих, а всіх дітей.

Отже, обдарованість – це не тільки інтелект, не тільки «творчість» і певна мотивація. Це комплекс, що містить всі три характеристики.

Проблемі обдарованості присвятили наукові дослідження вітчизняні психологи: Д. Богоявленська, Н. Лейтес, Б. Ананьєв, О. Леонтєв, А. Матюшкін, Н. Шумакова, Е. Щєбланова, И. Аверіна, М. Холодная, Г. Чистякова, Н. Веракса, В. Юркевич, В. Моляко, О. Кульчицька, Я. Пономарьов, Р. Пономарьова-Семенова, О. Музика, І. Карабаєва та ін.

Проблема обдарованості в наукових дослідженнях розроблялася як психологія здібностей, що якнайповніше і чітко була висвітлена у роботі Б. Теплова «Здібності і обдарованість». Дослідник розумів обдарованість як «якісне своєрідне поєднання здібностей, від яких залежить можливість досягнення більшого або меншого успіху у виконанні тієї або іншої діяльності». Він вважав, що не «можна говорити про обдарованість взагалі, а можна говорити про обдарованість до якої-небудь діяльності». Принцип розвитку здібностей у процесі діяльності стає об'єднуючою тенденцією досліджень науковців діяльнісного підходу (Л. Виготський, С. Рубінштейн,

О.Леонтьєв, Б. Теплов).

Суттєвий внесок у вивчення психологічних особливостей обдарованості зробили психологи, які створили суб'єктивний підхід (Б. Ананьєв, Г. Костюк, А. Брушлінський, М. Холодная та ін.), що здійснює аналіз психологічних ресурсів як передумови креативних можливостей особистості на прикладі провідних типів обдарованості. Діяльність суб'єкта проходить крізь аналіз психологічних ресурсів («потенційна обдарованість», «актуальна обдарованість», «реальна обдарованість» або «талант»).

Результати досліджень загальної і спеціальної обдарованості фахівцями впродовж ХХ ст. переконливо свідчать, що про обдарованість швидше слід говорити як про інтегральну, сумарну особистісну властивість. Так, обдарованість на ранніх вікових етапах розглядається і розвивається як деяка загальна, універсальна характеристика.

Поряд з тим, що обдаровані діти мають безумовні переваги перед своїми однолітками, їм доводиться стикатися і зі специфічними труднощами. Насамперед це пов'язано зі ставленням батьків до обдарованості своїх дітей. Позиції батьків можуть бути різними. Одні спрямовують свої педагогічні можливості на розвиток здібностей своєї дитини відповідно до цілей і завдань виховання. При цьому, як зазначає О. Петровський, вважаючи свою дитину вундеркіндом, батьки приділяють увагу лише виключно обдарованості дитини, забуваючи, що вона залишається просто дитиною.

Якщо обдарованість має вияв у якійсь специфічній галузі (музиці, малюванні), то ці заняття заповнюють все життя дитини, що стає бар'єром для повноцінного розвитку інших здібностей. Однобокість розвитку, яка в майбутньому може і не бути підтримана визначними здібностями, вкрай негативно відбивається на особистісних проявах та інтелектуальних здібностях.

Сучасні дослідження вчених переконують, що гармонійність у розвитку різних сторін психіки обдарованої дитини є відносною рідкістю. Найчастіше можна зіткнутися з нерівномірністю, однобічністю розвитку, яка часто не лише

зберігається впродовж усього життя обдарованої дитини, а й поглиблюється, породжує у неї низку психологічних проблем.

Відтак, обдарованість існує лише в постійному русі, в розвитку, вона – своєрідний сад, який потрібно невідпинно обробляти. Так само і творчий дар: він не терпить застою і самозадоволення. Він існує лише в динаміці – або розвивається, або згасає.

Список використаних джерел:

1. Іваненко Н. Обдаровані діти й амбіції дорослих. *Директор школи*. 2005. № 44. С. 26–28.
2. Красноголов В.О. Визначення поняття «обдарованість» в зарубіжній психолого-педагогічній літературі. *Обдарована дитина*. 2008. №5–6. С. 47.
3. Струтинська Г. Обдарованість і творчість: орієнтири взаємодії. *Психологічна газета*. 2007. № 14. С. 20–23.

Наукове видання

«Філософія саду і садівництва в світовій культурі : джерела та новітні інтерпретації»: збірник наукових статей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної інтернет конференції, Уманський НУС, 2021 р.

МАТЕРІАЛИ

**IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ФІЛОСОФІЯ САДУ І САДІВНИЦТВА В СВІТОВІЙ КУЛЬТУРІ :
ДЖЕРЕЛА ТА НОВІТНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ»**

Видається в авторській редакції